

Заборонені методи ведення війни

Неправильне використання прапора парламентаря

Історія збройних конфліктів завжди надавала символічне значення перемовинам, які велися між сторонами на полі бойових дій.

Поступово на рівні звичаєвого права сформувалося сприйняття **прапора парламентаря** — відмітного символу, який означав, що *сторона супротивника запитує паузу у веденні бойових дій і пропонує проведення перемовин*.

Традиційно така функція надавалася саме **білому прапору**, оскільки його не можна було сплутати з прапором будь-якої іншої країни.

Заборону використання прапора перемир'я не за призначенням закріплено у *статті 38 Додаткового протоколу до Женевських конвенцій від 12.08.1949 р., що стосується захисту жертв міжнародних збройних конфліктів, від 08.06.1977р. і в статті 23(f) Конвенції про закони та звичаї війни на суходолі від 18.10.1907 р.*

Характеристики порушення МГП:

- учинене в умовах збройного конфлікту та пов'язане з ним (може мати місце в умовах міжнародного та неміжнародного збройних конфліктів);
- учиняється *проти комбатантів* — представників супротивної сторони збройного конфлікту;
- виконавець *свідомо використовує прапор парламентаря не за призначенням*, вводячи таким чином в оману супротивника щодо запиту на спілкування;
- виконавець використав прапор парламентаря для *створення видимості наміру* провести перемовини, хоча *реального наміру на це не мав*;
- виконавець використовує прапор парламентаря у *воєнних цілях*;
- наслідки такого використання призвели до *спричинення загибелі осіб або завдання особам тяжких тілесних ушкоджень*;
- виконавець *умисно вчиняв дії* для спричинення таких наслідків.

Неправильне використання означає будь-яке використання, окрім того, для якого прапор парламентаря призначений, а саме: запит на спілкування (наприклад, для проведення перемовин, припинення вогню або здійснення капітуляції). Будь-яке інше використання (приміром, для отримання військової переваги над ворогом, введення в оману, вчинення віроломства) — неналежне та незаконне.

Класичний механізм використання прапора парламентаря ось такий:

білий прапор означає, що сторона, яка висуває прапор, запитує проведення перемовин і перша припиняє вогонь. Носій білого прапора та ті, хто його супроводжують, мають право на недоторканність. Приймаюча сторона не повинна припинити вогонь по всьому сектору, а лише забезпечити безпеку парламентарів.

Білий прапор також вважається звичаєвим проявом бажання здатися.

Сучасні збройні конфлікти ставлять під сумнів вірогідність виникнення такої ситуації, оскільки власне характер бойових дій не завжди дає змогу чітко розділити позиції сторін конфлікту, передбачає використання ними різних тактик ведення війни та більше залучення військової техніки ніж особового складу піхоти.

Водночас в умовах сучасних збройних конфліктів зберігається символізм білого прапора як прояву наміру щодо ведення перемовин. Зважаючи на це, варто звертати увагу на випадки, коли сторона конфлікту використовує білий колір для маркування власних сил, що може вводити в оману супротивника.

Над довідкою працювали:
Павлюк Аліна (Офіс Генерального прокурора)
Лисенко Марія (JustTalk)